

Vergaderjaar 2012–2013

31 015

Kindermishandeling

Nr. 91

VERSLAG VAN EEN ALGEMEEN OVERLEG

Vastgesteld 6 augustus 2013

De vaste commissie voor Veiligheid en Justitie heeft op 4 juli 2013 overleg gevoerd met Minister Opstelten van Veiligheid en Justitie over:

- **de brief van de Minister van Veiligheid en Justitie d.d. 8 mei 2013 inzake voortgangsrapportage kinderpornografie en kinderseksuïerisme d.d. 8 mei 2013 (Kamerstuk 31 015, nr. 90).**

Van dit overleg brengt de commissie bijgaand geredigeerd woordelijk verslag uit.

De voorzitter van de vaste commissie voor Veiligheid en Justitie,
Jadnanansing

De waarnemend griffier van de vaste commissie voor Veiligheid en Justitie,
Hessing-Puts

Voorzitter: Van Oosten
Griffier: Tielens-Tripels

Aanwezig zijn zeven leden der Kamer, te weten: Helder, Kooiman, Oskam, Van Laar, Van Oosten, Berndsens-Jansen en Van der Staaij,

en Minister Opstelten van Veiligheid en Justitie, die vergezeld is van enkele ambtenaren van zijn Ministerie.

Aanvang 14.10 uur

De **voorzitter**: Dames en heren, volgens mij zijn wij compleet. Mijn collega Van der Steur zou dit AO eigenlijk voorzitten, maar hij laat zich vervangen. Dat betekent dat ik nu uw voorzitter mag zijn. Met het oog op de tijd wil ik maar gelijk beginnen. De spreektijd is vijf minuten per bijdrage.

Mevrouw **Helder** (PVV): Voorzitter. Op de agenda van dit halfjaarlijkse algemeen overleg staat één brief. Daarin gaat de Minister in op de voortgang bij de aanpak van kinderpornografie en kinderseksuïerisme. Er zijn prestatieafspraken gemaakt over het aantal door de politie aan te leveren verdachten bij het Openbaar Ministerie. Het doel voor 2012 is bijna gehaald. De afspraak was dat er in dat jaar 511 verdachten zouden zijn aangebracht, maar dat zijn er 507 geworden. Hoewel de doelstelling net niet is gehaald, is de PVV blij dat de politie meer verdachten heeft aangebracht bij het Openbaar Ministerie. Om van een succes te kunnen spreken is echter doorslaggevend wat er vervolgens met die aangebrachte verdachten is gebeurd. Zijn zij ook veroordeeld? Hoeveel zaken zijn er door het Openbaar Ministerie afgedaan en hoeveel door een rechter? Indien veroordeeld, tot welke straf? Als het een taakstraf is, dan zou dat kunnen betekenen dat het wettelijk taakstrafverbod bij ernstige zeden- en geweldsdelicten omzeild zou zijn. Met betrekking tot kinderseksuïerisme zijn er momenteel vier zaken van Nederlandse verdachten van verkrachting van kinderen in vakantielanden in onderzoek. In overleg met de lokale autoriteit wordt per zaak bekeken of vervolging in Nederland mogelijk is, of dat vervolging in het buitenland meer in de rede ligt. De PVV wil van de Minister weten of de verdachten in Nederland al eens veroordeeld zijn of berecht hadden moeten worden voor soortgelijke misdrijven. De PVV is er niet zo'n voorstander van dat gekeken wordt of zij in Nederland berecht kunnen worden, maar wel van zo veel mogelijk daar waar het strafbare feit is begaan, tenzij de verdachten daar niet worden vervolgd, want vervolging moet natuurlijk wel plaatsvinden. Uit de brief van de Minister blijkt dat de politie wel wat ziet in het gebruik van een lokpuber. Dat is een meerderjarige opsporingsambtenaar die zich online voordoet als een minderjarig kind, in de strijd tegen onlinemisbruik. Onlangs heeft een rechter echter geoordeeld dat het potentiële slachtoffer objectief minderjarig dient te zijn. Het gaat dus niet om de intentie. Even een uitstapje naar het plenaire debat van vanochtend. Daar heb ik de Minister verwezen naar de toelichting en de totstandkomingsgeschiedenis van het betreffende wetsartikel. Daaruit blijkt dat de toenmalige Minister heeft gezegd dat de intentie onvoldoende is. Dat is nu net de reden waarom de verdachte in deze zaak vrijuit is gegaan. De PVV had willen vragen welke mogelijkheid de Minister ziet, nu het hoger beroep tegen de uitspraak van de rechter niet is geslaagd, maar via een tweet van een VVD-collega heb ik kunnen vernemen dat de Minister een onderzoek start. Klopt dat? Of gaat de Minister dat alsnog doen? De Minister wacht het arrest van de Hoge Raad af in de zaak Vereniging Martijn. Heeft hij al een bepaalde gedachte over wat te doen als de Hoge Raad de uitspraak van het hof in stand laat?

Over de chemische castratie wil de PVV nog het volgende kwijt. In een eerder algemeen overleg is gevraagd om een onderzoek naar chemische castratie en/of libidoremmende middelen. De Minister achtte dat van geringe meerwaarde, omdat het wettelijk niet toegestaan is, en dus niet zinvol. Wij zitten hier als medewetgever, dus dan kunnen wij er nog eens verder over nadenken. Ik vraag de Minister dan ook om toe te lichten waarom gedwongen chemische castratie of het gedwongen gebruik van libidoremmende middelen volgens hem niet zinvol is. Bij een werkbezoek aan de Van der Hoevenkliniek heb ik toch iets anders gehoord. In het debat over de Vereniging Martijn heeft de Minister ook toegezegd een onderzoek naar de mogelijkheden te laten doen, als het gaat om vrijwillig gebruik van libidoremmende middelen. Namens de PVV verzoek ik de Minister dan ook om deze toezegging na te komen.

Zoals bekend is de PVV voorstander van naming and shaming. In dat kader pleit ik wederom voor een wettelijke verschijningsplicht van verdachten van kinderporno ter terechtzitting. De Minister was hier voorheen geen voorstander van. Is hij inmiddels overtuigd van de noodzaak van die verschijningsplicht? Ik verwijs naar een uitspraak van de heer Lauwaars, voormalige rechter te Amsterdam. Hij heeft ook gezegd dat men verplicht ter zitting aanwezig dient te zijn. Laat ik ook aanhalen dat de nabestaanden van de grensrechter die het leven heeft gelaten, terecht zeer ontstemd waren dat het merendeel van de op dat moment nog verdachten niet aanwezig was bij het uitspreken van het vonnis door de rechtbank. Voor de PVV is het een principe dat men verantwoording aflegt aan de slachtoffers en aan de samenleving. Dan ben je gewoon als verdachte bij je zitting aanwezig. Goede bijkomstigheid bij dit onderwerp is dat verdachten van het bezit of het vervaardigen van kinderporno graag anoniem willen blijven en niet duidelijk zichtbaar willen worden in een zittingszaal waar pers en publiek ook aanwezig zijn. Ook graag op dit punt een reactie van de Minister.

Mevrouw **Kooiman** (SP): Voorzitter. Op 14 april heeft deze commissie een werkbezoek afgelegd aan de Nationale Politie dat voornamelijk ging over de aanpak van kinderporno. Ik denk dat ik namens veel collega's kan zeggen dat wij zeer onder de indruk waren van dat werkbezoek. Ik moet zeggen dat ik zelden zoveel buikpijn heb gehad als na afloop van dit werkbezoek. Ik heb zwaar respect voor de mensen die telkens die beelden moeten doorkijken. Dat was echt enorm heftig. Het is goed om te zien dat er steeds meer progressie wordt gemaakt met de aanpak van kinderporno, door elf teams, met één landelijke aanpak, in samenwerking met de KMar. Dat levert resultaten op en dat vind ik heel goed nieuws. Bij dat werkbezoek hebben we gehoord dat er een wens is om een koppeling te maken tussen de nationale databases over kinderpornografie door een Europese formation/information-aanpak. Nederland, Denemarken, België en Slovenië willen hun databases aan elkaar koppelen, zodat zij die gegevens beter kunnen uitwisselen en meer kinderpornozaken kunnen oplossen. Ik ben daarvan wel gecharmeerd, maar ik begrijp ook dat er heel veel juridische problemen zijn om dat aan te pakken. In de brief staat dat de Minister daarnaar gaat kijken. Ik zou graag een update willen hebben over die samenwerking en die aanpak. Mijn collega Helder heeft ook al gesproken over de lokpuber. Ik snap dat de politie er alles aan wil doen om grooming via internet, het verleiden van minderjarigen tot seksuele handelingen en uitspraken en dat soort nare zaken, te bestrijden. De uitspraak van de rechter is dat de intentie niet strafbaar is. Het ging daarbij om een meerderjarige die zich voordoeft als minderjarige. Ik snap dat het juridisch heel ingewikkeld ligt. De Minister heeft laten weten dat hij wil bekijken hoe dat kan worden aangepakt. Hoe ziet de Minister dat? Is het mogelijk om op de een of andere manier wat meer te doen aan voorlichting? We weten allemaal dat de jeugd van tegenwoordig veel inventiever en slimmer is bij het gebruik van internet

en vaak beter op de hoogte is dan de ouders. Kunnen we niet een stapje meer zetten voor de voorlichting aan ouders? Is de Minister bereid om met de Minister van OCW te bespreken hoe wij dat kunnen doen? Ook belangrijk voor de preventie is het project Stop it now, waarnaar mensen die worstelen met pedoseksuele gevoelens anoniem kunnen opbellen. Zij worden doorverwezen naar hulp, als dat nodig is. Dat gebeurt ook. Er worden regelmatig mensen doorverwezen die met dat soort gevoelens worstelen. Dat vind ik een heel goede ontwikkeling, want voorkomen is beter dan genezen. Ik heb begrepen dat de financiering wordt voortgezet tot het eind van het jaar, maar dat men daarna zelf financiering moet gaan zoeken. Dan valt ook de Europese subsidie weg en dan zit men toch wel met de handen in het haar. Ik hoop dat de Minister vandaag uitspreekt dat preventie een belangrijk aandachtspunt is en dat hij er alles aan zal doen om de financiering door te laten lopen. Over de aanpak van kinderseksstoerisme hebben wij een brief ontvangen van Terre des Hommes, met daarin zeer belangrijke aandachtspunten. Zij pleiten voor heldere juridische afspraken tussen politie en ngo's, zodat helder is welke informatie gedeeld kan worden en waar deze aan moet voldoen. Zij doen heel belangrijk werk, ook in het buitenland. Het is wel belangrijk dat die samenwerking goed verloopt en dat mensen weten welke informatie de politie nodig heeft en wat de ngo's zelf kunnen doen. Ik hoor hierover graag een toezegging van de Minister. Met Terre des Hommes pleit ik voor een blijvende campagne tegen sekstoerisme, met name op Schiphol. Er was een grote campagne in 2012. Ik was wel verbaasd dat deze er alleen in 2012 was, want er zou er elk jaar een moeten zijn. Ik vind dat een heel goed punt van Terre des Hommes en ik hoor daarop graag een reactie van de Minister. Wij maken ons wel zorgen over de komende bezuinigingen bij het Openbaar Ministerie en bij de reclassering. Dat wil ik hier toch noemen, want we zijn net goed op weg. Kan de Minister aangeven dat de aanpak van kinderporno en kinderseksstoerisme hier niet onder zal lijden?

De heer **Oskam** (CDA): Voorzitter. De aanpak van kinderpornografie en kinderseksstoerisme is terecht een prioriteit van het kabinet. Kinderen behoren tot de zwakkeren in de samenleving en moeten heel goed worden beschermd tegen misbruik. Het onderzoek Fresno is een goed voorbeeld van wat er kan worden bereikt door samenwerkende teams bij de bestrijding van kinderpornografie en kinderseksstoerisme. De vraag is of er voor de toekomst voldoende capaciteit is en of de bezuinigingen bij het Openbare Ministerie straks niet ten koste gaan van de vervolging en de aanpak van die zaken. Dan levert de politie misschien wel zaken aan, maar kan het OM deze verder niet vervolgen.

Bij de bestrijding van kinderseksstoerisme zijn er op Schiphol en op verschillende andere luchthavens in Europa actiedagen georganiseerd, waarbij passagiers van inkomende vluchten uit bronlanden van kinderseksstoerisme worden gecontroleerd op bezit, invoer en doorvoer van kinderpornografisch materiaal. Zou het niet logischer zijn om zulke controles in de bronlanden zelf te houden? Over de vervolgingszaken is er overleg tussen het Nederlandse OM en de lokale autoriteiten in bronlanden. Is er ook overleg over het traceren van bezit en doorvoer van kinderpornografisch materiaal op vluchten naar Nederland en andere landen in Europa, zodat er eerder kan worden ingegrepen? Wat zijn de resultaten daarvan? Als dat niet gebeurt: waarom niet?

Wat is in dit verband nu precies de rol van de politieliaison? Deze heeft tot taak informatie uit te wisselen met autoriteiten in de landen waar deze is gestationeerd en de omliggende landen, maar ook om steun te verlenen bij rechtshulpverzoeken, zodat de rechter-commissaris of het Openbaar Ministerie onderzoek kan doen in het buitenland.

De Staatssecretaris heeft ons op 4 juni in het kader van het Vreemdelingenbeleid een korte uitleg gegeven dat er drie soorten liaison zijn: een

voor immigratie, een voor de politie en een voor de marechaussee, om een globale, kwalitatieve duiding te geven van de taken, maar dat deze wel met elkaar samenwerken. De Kamer heeft weinig inzicht in de concrete resultaten van het werk van de liaison officers. Kan de Minister ons bij brief informeren over wat die liaisons, die niet alleen in Europa, maar ook in de rest van de wereld zijn gestationeerd, opleveren? De vraag is ook of de taken van de immigratie liaison officer (ILO) en die van de KMar niet heel erg op elkaar lijken en of dat niet efficiënter kan. Ik ben vorige week bij mijn bezoek aan Roemenië wel geschrokken. Mensenhandel en de bestrijding van kinderseksstoerisme en kinderporno staan hoog in het vaandel van deze Minister en hoog op de agenda van de Kamer. De Minister heeft steeds gezegd dat de reorganisatie bij de Nationale Politie niet ten koste zal gaan van de kwaliteit. Ik heb mij laten vertellen dat de politieliaison uit Polen al is teruggetrokken en dat dit in Roemenië binnenkort ook gaat gebeuren, net als in andere landen. De vraag is of wij die rechtshulpverzoeken dan nog goed kunnen uitvoeren en of de politie dan nog op een goede manier de informatie kan uitwisselen die zo belangrijk is bij de bestrijding van de genoemde misdrijven. Ik heb mij laten vertellen dat de korpschef heeft gezegd dat Europol dit ook goed kan. Ik weet als coördinerend rechter-commissaris in Amsterdam dat dit helemaal niet werkt, maar dat er alleen briefjes worden doorgestuurd en dat je er nooit meer wat van ziet of hoort, dus die liaison is een heel belangrijke schakel. Kan de Minister toezeggen, in het kader van het beleid dat wij met elkaar hebben afgesproken, dat hij die liaisons laat blijven in de landen waar dat nodig is, zoals Polen en Roemenië? Gesteld wordt dat indien een Nederlander in het buitenland wordt aangehouden voor seksueel misbruik van een minderjarige, de liaison contact opneemt met de politiepartners. Kan de Minister een toelichting geven op de drempels die zij tegenkomen bij het opstarten van een strafrechtelijk proces in het bestemmingsland? Als voorbeeld worden genoemd een eercultuur, juridische barrières of andere culturele en maatschappelijke opvattingen over het delict kinderseksstoerisme. Met betrekking tot internationale samenwerking wordt melding gemaakt van de organisaties waarin Nederland participeert. Het is niet duidelijk welke concrete resultaten dit oplevert. Kan de Minister daar iets over zeggen? Nederland is op 18 april lid geworden van een internationaal samenwerkingsverband van landen en opsporingsorganisaties, ngo's en bedrijven, te weten het Virtual Global Taskforce (VGT), om de bestrijding van online kindermisbruik te versterken. Welke resultaten heeft die taskforce sinds 2003 bereikt, met name voor de situatie in Nederland? Wat is de rol van de ngo's en de bedrijven hierin? Terre des Hommes heeft laten weten dat samenwerking tussen de politie en ngo's belangrijk is om kindermisbruik door sekstoeristen tegen te gaan. Mijn vraag is hoe dit verder gestalte krijgt. Preventieve en proactieve maatregelen zijn belangrijk, vooral als het gaat om eerder veroordeelde kindermisbruikers. Daarnet is de hulplijn Stop it now al genoemd. Daar kunnen mensen terecht die worstelen met hun pedoseksuele gevoelens, alsook mensen die zich zorgen maken over een persoon in hun omgeving. Voor dit project is er nog één keer een aanvullende subsidie. Het is niet zeker of er in 2014 subsidie is voor het Meldpunt Kinderpornografie op internet, maar nog wel voor 2013. De Minister verwijst naar het Actieplan aanpak kindermishandeling. De vraag is of er voldoende geld blijft voor die instellingen.

De **voorzitter**: Wilt u afronden?

De heer **Oskam** (CDA): Ja, ik ga afronden. Campagnes om de bereidheid van reizigers te vergroten om meldingen door te geven van vermeend kinderseksstoerisme zijn natuurlijk prima, maar was is de aard daarvan? Zijn zij eenmalig of regelmatig? Is het een succes dat er slechts 22

meldingen zijn geweest en dat er bij 4 daarvan een vervolgactie heeft plaatsgevonden? Werkt dit? Wat gaan we eraan doen als het niet werkt? Ik zal de rest bewaren voor de tweede termijn.

De heer **Van Laar** (PvdA): Voorzitter. Om te beginnen mijn complimenten aan de Minister voor de intensivering van de strijd tegen kinderporno. Die intensivering levert nu al resultaten op. Door de focus te verschuiven van downloaders en kijkers naar verspreiders en producenten van kinderpornografie pakken we het probleem bij de kern aan, en daar heeft de Partij van de Arbeid ook op aangedrongen.

Nederlandse servers hebben een relatief groot aandeel in het hosten van kinderpornografie op het openbare gedeelte van het internet. Het relativerende antwoord van de Minister naar aanleiding van de berichtgeving dat een derde van alle wereldwijde kinderporno op Nederlandse servers staat, stelt ons teleur. Hij zegt dat het alleen gaat om het openbare gedeelte van het internet en dat er nog een omvangrijk gedeelte is waar slechts beperkt zicht op is, te weten de Tor-netwerken en de peer-to-peer-programma's. In 2012 zijn er bij het Meldpunt kinderporno alleen al bijna 20.000 meldingen gekomen over kinderporno op het openbare internet. Het gros van deze meldingen ging dus over het openbare gedeelte van het internet. Daar moeten we toch meer aan kunnen doen? Google heeft onlangs de oorlog verklaard aan kinderporno op het openbare internet en daarvoor miljoenen beschikbaar gemaakt en de inzet van het bedrijf daaraan gekoppeld. Wordt er al samengewerkt met Google? Kan Nederland meer doen, om de strijd van Google te vergemakkelijken, omdat die servers hier staan? Of kunnen we op een andere manier bijdragen aan dit initiatief?

Kinderporno blijft op het internet staan en dat kan zeer traumatisch zijn voor slachtoffers. Er is onvoldoende expertise in ons land over het omgaan met de trauma's als gevolg van de permanentie van de beelden. Mijn collega Hilkens heeft dit probleem al tijdens het vragenuur, aan de orde gesteld. De Minister heeft toen toegezegd te zullen investeren in de expertise met betrekking tot hulpverlening aan slachtoffers en hierover te overleggen met de Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. Graag hoor ik de uitkomsten van dit overleg.

Het Meldpunt kinderpornografie heeft al in december 2012 aangegeven dat aangifte doen van kinderporno soms ingewikkeld is. Heeft de Minister deze signalen ook ontvangen? Hoe gaat hij dit oplossen?

De Partij van de Arbeid is blij dat de aanpak van kinderpornografie vruchten afwerpt en steeds meer zedendelinquenten tegen de lamp lopen. Dat geldt nog niet voor de bestrijding van kindersekstoerisme. Nederlanders die in het buitenland kinderen misbruiken, wordt door de Nederlandse overheid nauwelijks een strobreed in de weg gelegd. In de afgelopen jaren is er maar één veroordeling geweest, terwijl er heel wat meer daders waren. De Partij van de Arbeid vindt dat er meer aandacht moet komen voor de vervolging van Nederlandse kindersekstoeristen. Een belangrijk middel in de strijd tegen kindersekstoerisme zijn de police liaison officers, de politieagenten op onze ambassades, om het kort te zeggen. Mijn collega Hilkens heeft tijdens het vorige AO aangedrongen op een liaison officer in Zuidoost-Azië, met als specifiek aandachtsgebied kindersekstoerisme en kinderpornografie. In mijn vorige functie heb ik de politie voorlichting gegeven over kindermisbruik in India en Thailand. De informatieachterstand bleek groot. Gespecialiseerde liaison officers kunnen dus een zeer grote meerwaarde hebben. Graag verneem ik hoeveel liaison officers er in Azië gestationeerd zijn en met welke taken zij zijn belast. Dat kan eventueel meegenomen worden in de brief die net door mijn collega werd gevraagd. Is de Minister bereid om er in ieder geval één te stationeren in Zuidoost-Azië, met het genoemde aandachtsgebied?

De liaison officers hebben geen eigenstandige opsporingsbevoegdheid. Werken zij samen met ngo's ter plekke, bijvoorbeeld als er signalen binnenkomen die verder onderzoek vragen? Er zijn in Azië enkele zeer betrouwbare ngo's die dit soort zaken onderzoeken, in intensieve samenwerking met de lokale politie, waarmee zij samenwerkingsovereenkomsten hebben. Op deze manier zou de reikwijdte van de liaison officers kunnen worden vergroot.

Veroordeelde zedendelinquenten met tbs kunnen in Nederland maximaal negen jaar gevolgd worden. Straks wordt langdurig en indien noodzakelijk levenslang toezicht mogelijk bij plegers van ernstige gewelds- en zedendelicten. Daar staan wij positief tegenover. Wanneer kan de Kamer dit voorstel verwachten? Gaat dat toezicht door als plegers van ernstige zedendelicten naar het buitenland reizen of verhuizen? Kan aan kinderseksuïsten straks een reisverbod worden opgelegd? Worden buitenlandse autoriteiten geïnformeerd als Nederlandse zedendelinquenten in de toekomst een reisverbod krijgen en als blijkt dat zij zich toch in een bronland vestigen en daar bijvoorbeeld een opvanghuis beginnen? We hebben daarvan al enkele casussen gezien. De Partij van de Arbeid wil dat dit zo snel mogelijk wordt gerealiseerd. Is de Minister ook bereid om te kijken naar de mogelijkheden om zedendelinquenten te volgen die geen tbs hebben gekregen?

De voorlichting over kinderseksuïstie is geïntensiveerd en dat heeft resultaat gehad. Wanneer komt de Minister met een robuust voorlichtingsprogramma om het aantal meldingen en de hoeveelheid bewijsmateriaal structureel te verhogen? Iedere melding kan een puzzelstukje vormen waarmee de opsporing van kinderseksuïsten een stap dichterbij kan komen, in het buitenland of hier in Nederland. Op alle luchthavens moet gedurende het hele jaar goed zichtbaar zijn waar kinderseksuïstie gemeld kan worden. Als het aan de PvdA ligt, worden de kinderseksuïsten de komende jaren veroordeeld voor hun daden in het buitenland, en als dat daar niet gebeurt, dan hier.

Mevrouw **Berndsen-Jansen** (D66): Voorzitter. Om te beginnen wil ik de Minister en het Ministerie complimenteren voor het goede werk dat wordt gedaan in dit dossier, en dat doe ik niet zo heel erg vaak. Datzelfde geldt voor politie en Openbaar Ministerie en voor veel andere organisaties en mensen in de strijd tegen kinderporno en kinderseksuïstie. Het is zwaar werk, dat hebben we ook kunnen constateren toen we op werkbezoek waren in Zoetermeer, waarover mevrouw Kooiman ook sprak, maar het is misschien wel het meest noodzakelijke werk, want het gaat hier om zeer kwetsbare slachtoffers, die niet voor zichzelf kunnen opkomen. Naast het straffen van daders moeten we ons inzetten om deze afschuwelijke misdaad op tijd te voorkomen. Ik waardeer de extra focus van het kabinet op verspreiders en producenten van kinderporno, want daar begint het misbruik van kinderen en moeten en kunnen slachtoffertjes nog gered worden.

Ook waardeer ik de extra inzet van politiecapaciteit, maar ik maak mij net als de heer Oskam zorgen over de gevolgen van de bezuinigingen op het Openbaar Ministerie. Het is natuurlijk prachtig als de politie extra zaken kan aanbrengen, maar er moet capaciteit zijn bij het Openbaar Ministerie om uiteindelijk tot vervolging te kunnen overgaan. Hoe kan voorkomen worden dat de bezuinigingen gevolgen hebben voor het behandelen van zedenzaken? Terre des Hommes maakt zich hier ook zorgen over. De bezuinigingen kunnen leiden tot vertragingen, plankzaken en eerder ophouden met moeilijke zaken, om toch aan cijfers te kunnen komen. Bezuinigingen hebben nare gevolgen voor alle instellingen. Nu er geen geld meer uit Europa komt voor het Meldpunt kinderporno, vraag ik de Minister om ervoor te zorgen dat de financiering voor het meldpunt gewaarborgd blijft. Ik heb in een eerder overleg al gesproken over Stop it now. Daar is weer tijdelijk geld voor beschikbaar gekomen en daarna

moet dit project zelf in de financiering gaan voorzien. Ik denk dat het een heel belangrijke overheidstaak is, in het kader van preventie, om een project als Stop it now te financieren. Ik weet dat de Minister dit in samenspraak doet met de Staatssecretaris van VWS. Zo'n summier bedrag moeten beide Ministeries toch kunnen ophoesten?

Kinderen die slachtoffer zijn van seksueel misbruik, moeten de nodige aandacht krijgen voor de verwerking van traumatische ervaringen. Een zorgvuldige bejegening tijdens het strafproces is hiervoor vereist. Ik hoop dat de aanpassingen in de beleidsregels ter bescherming van het slachtoffer niet alleen in theorie, maar ook in de praktijk voldoende waarborgen bieden voor een correcte bejegening en behoud van de privacy van de kinderen.

Ik ben vooral ongerust over de opvang en nazorg van kinderen die terechtkomen in handen van mensenhandelaren. Unicef en Defence for Children lieten onlangs weten dat minderjarige slachtoffers allereerst als vreemdeling en niet als kind of slachtoffer worden behandeld. Het strenge vreemdelingenbeleid van het kabinet lijkt voorrang te krijgen op de opvang en nazorg van minderjarige slachtoffers, en dat verontrust mij zeer. De hulpverlening schiet tekort. Er is weinig specialistische hulp. Ik pleit er al veel langer voor dat slachtoffers van mensenhandel, en dus ook van kinderhandel, rust krijgen, verhoord worden met een traumadeskundige erbij en dat er meer tijd wordt genomen om tot verhoor over te gaan, want het is bekend dat als er geen rust wordt gegeven, mensen niet in staat zijn om een adequate verklaring af te leggen. Is de Minister bereid om deze maatregel mee te nemen in het verbeter- en actieplan? Ik hoor ook graag van de Minister wat hij precies gaat doen aan de problemen die zijn geconstateerd in het rapport van Defence for Children en Unicef. Mijn fractie waardeert de huidige internationale samenwerking zeer. De bestrijding van kindermisbruik en van verspreiding van kinderporno op het internet vereist een Europese aanpak. De uitwisseling van gegevens moet gebeuren op basis van een adequaat wettelijk kader. Is het kabinet bereid zich hard te maken voor een Europese richtlijn voor persoonsgegevens, voor het gebruik van data door politie en justitie over de verspreiding van kinderporno?

In de brief van de Minister lezen we dat er in juni een fenomeenbeschrijving over kinderseksstoerisme zou komen. Wanneer kan de Kamer over deze informatie beschikken?

De Nationaal Rapporteur Mensenhandel komt over een halfjaar met aanbevelingen op het gebied van kinderseksstoerisme. In de Volkskrant van vandaag doet zij al een paar suggesties. Zij vraagt zich af of één liaison officer die zich bezighoudt met alle misdaden met een Nederlandse link, voldoende is. De heer Oskam heeft hier ook al over gesproken. Ik denk dat het heel kwalijk zou zijn wanneer de liaison officers, juist in dit soort kwetsbare landen, als het gaat om dit onderwerp, zouden verdwijnen en alles bij Europol terecht zou komen. Ik vraag de Minister of hij ervoor wil zorgen, zoals mijn collega van de Partij van de Arbeid ook vroeg, dat we gespecialiseerde liaison officers hebben in die landen waarvan we weten dat kinderen daar, vaak ook door Nederlandse ouders, veelvuldig worden misbruikt.

In het kader van de preventieve opsporing worden lokpubers ingezet. De Minister gaat met het Openbaar Ministerie en de politie overleggen hoe de problemen met de lokpuber in de toekomst kunnen worden onderhouden. Ik hoop dat de Minister dit samen met de Staatssecretaris zorgvuldig regelt en dat het juridisch goed wordt ingekaderd, want dat is heel belangrijk.

De digitale omgeving biedt risico's voor kinderen. Daarom zijn we ook benieuwd naar de stand van zaken bij de motie-Recourt over de verwerking en bescherming van persoonsgegevens.

De heer **Van der Staaij** (SGP): Voorzitter. Elke keer dat je geconfronteerd wordt met de ernst van kinderpornografie en kindermisbruik, zie je weer hoe nodig het is om die strijd voortvarend te blijven voeren. Het gaat om de bescherming van kinderen ver weg en dichtbij, tegen het ernstige leed dat door velen aan hen wordt toegebracht. De SGP is blij dat dit in de Kamer zo breed leeft als speerpunt en dat door een aantal kabinetten achtereen wordt gezegd dat dit prioriteit heeft. Ik vind het een goede zaak dat de Kamer van tijd tot tijd spreekt over de voortgangsrapportages en niet wacht tot er weer een bepaalde rel is die alle aandacht trekt, zodat we het er weer eens over moeten hebben. We nemen in die zin de doelstelling van de bestrijding voortdurend serieus en willen de vinger aan de pols houden.

Er is het nodige succes geboekt in de strijd tegen kinderpornografie en kindermisbruik. We zien dat de in de afgelopen jaren gestelde doelen bij opsporing en vervolging van degenen die zich daaraan schuldig maken, nagenoeg zijn gehaald. Tegelijkertijd is natuurlijk altijd de vraag hoe je die schaarse capaciteit nu inzet. Je kunt soms met lichtere zaken een groter aantal verdachten pakken, of door een meer kwalitatieve insteek met een minder spectaculair aantal verdachten misschien wel een grotere slag slaan bij de bestrijding van de netwerken die erachter zitten. Bij de inzet om een balans te zoeken tussen kwantitatieve en kwalitatieve doelstellingen benadrukken wij een aanpak zo veel mogelijk bij de bron. Als de inzet bij opsporing en vervolging erop gericht kan zijn dat er nog meer kinderen uit de klauwen van die kindermisbruikers worden gehaald, dan heeft dat onze hartelijke steun. Het simpele aantal verdachten doet geen recht aan het verschillende gewicht van de zaken. Liever soms een helaas wat kleiner aantal zaken waarmee heel belangrijke stappen worden gezet dan alleen een focus op het kale aantal.

Mijn tweede punt betreft de samenwerking die nodig is bij het tegengaan van kinderseksuïerisme. Daar is in het verleden aandacht voor gevraagd en dat gebeurt nog steeds. Ik zal dit ook met een aantal collega's bij Buitenlandse Zaken blijven doen. Als er wordt gesproken over de inzet voor mensenrechten wereldwijd, is het ook belangrijk dat de kinderrechten daarbij naar voren komen, want het gaat heel vaak ook om een gemeenschappelijke inspanning. Naast maatschappelijke organisaties die zich daar indringend mee bezighouden en ons de spiegel voorhouden, gaat het om de beleidsmatige aanpak van Veiligheid en Justitie en van Buitenlandse Zaken. In de voortgangsrapportage staat dat een aantal acties hebben geleid tot verhoogde bewustwording bij de douane en de marechaussee, zoals mevrouw Kooiman en mevrouw Helder ook hebben opgemerkt. Daarin is het nodige verbeterd. Wat wordt er gedaan om dat vast te houden? Hoe kunnen we ervoor zorgen dat het structureel op de agenda blijft staan bij de douane en de KMar?

Door mijn collega's is indringend gesproken over die ene liaison die aan het werk is. Ik sluit mij aan bij hun opmerkingen. De vraag is of dat niet uitbreiding behoeft of versterking verdient.

Volgens Terre des Hommes heeft een aanzienlijk deel van de seksuïeristen al eerder een delict gepleegd op dit terrein. Klopt mijn beeld dat er maar weinig voortgang is geboekt bij het tegengaan van recidive van die kinderseksuïeristen? Wat kan er meer worden gedaan om te voorkomen dat mensen die al een keer zijn opgepakt in dat kader, gewoon weer vrolijk opnieuw kunnen afreizen naar zo'n land en in de fout vervallen?

Er is sprake van een forse inperking van het Europese budget voor het Safer Internet Programme. Het Meldpunt kinderporno op internet maakt zich grote zorgen over de financiering. Welke mogelijkheden ziet de Minister hiervoor? Zal hij op Europees niveau blijven bepleiten dat hier aandacht en financiering voor is?

Voorzitter: Helder

De heer **Van Oosten** (VVD): Voorzitter. Namens de VVD zal ik ingaan op vier punten. Toen ik vanochtend dat artikel las in de Volkskrant, werd ik stil van de narigheid en de smerigheid die volwassenen klaarblijkelijk menen kinderen aan te mogen doen. Het is heel goed dat de Kamer zich eensgezind tegen dit fenomeen verzet en de Minister aanspoort en aanmoedigt om daarmee verder te gaan. Namens de VVD doe ik dat in ieder geval.

Wij zijn blij met de intensieve aanpak van kinderporno. Er wordt terecht ingezet op vervaardigers, maar er moet niet worden vergeten dat er downloaders zijn, want laat die downloaders alstublieft geen misbruikers worden. Het is goed dat de bemensing van het politieapparaat op orde is, aldus de Minister, maar de vraag is hoe het staat met de benodigde databanken in Nederland en de uitwisseling van films en foto's in Europa op dit gebied.

De VVD is ook tevreden met de geïntensiverde aanpak van kinderseks-toerisme. Deze praktijken zijn ook in onze ogen gewoon walgelijk. De nationaal rapporteur komt in het najaar met aanbevelingen, die wij met interesse zullen bestuderen. Het past ons om die aanbevelingen serieus te overwegen. Uit dat artikel in de Volkskrant begrijpen wij dat er wordt gedacht aan een register volgens het Canadese model. Hoe staat de Minister daar tegenover?

Wij zijn ook tevreden over de samenwerking met autoriteiten in andere landen. Uit dat artikel blijkt ook dat die aanpak werkt en heeft geleid tot meer bewustzijn in landen waar die gruwelijke praktijken plaatsvinden. Tegelijkertijd blijft iedereen zelf zijn verantwoordelijkheid houden; wij voor Nederland en de autoriteiten in die landen voor hun eigen land en hun omgeving. Hoe zorgen wij ervoor dat onze activiteiten ook leiden tot activiteit in die landen waarvan wij weten dat het daar spijtig genoeg plaatsvindt?

Er is ook al het nodige gezegd over de lokpuber. Dat is natuurlijk juridisch ingewikkeld, zoals de woordvoerders van de SP, de PVV en D66 hebben aangegeven. Wij hebben met zorg kennisgenomen van de uitspraak over de inzet van de lokpuber. De VVD vindt de lokpuber een goed en verstandig middel om pedoseksuelen op te sporen en te vervolgen. De bescherming van minderjarigen vraagt dat ook van ons. Wij vinden dan ook dat artikel 248e van het Wetboek van Strafrecht zo moet worden gewijzigd dat de inzet van lokpubers mogelijk is. De groomende pedoseksueel is op zoek naar een minderjarige. Dat doel moet volgens ons op zichzelf voldoende zijn om de inzet van lokpubers te rechtvaardigen. Ik hoor hierop graag een reactie van de Minister.

Voorzitter: Van Oosten

Schorsing van 14.50 uur tot 15.00 uur.

De **voorzitter**: Dames en heren, we vervolgen met de beantwoording van de Minister, maar ik wijs erop dat enkele leden hebben aangegeven dat zij om vier uur weg moeten. Ik verzoek de Minister, maar ook de leden om zich te houden aan deze beperkte tijd.

Minister **Opstelten**: Voorzitter. Dank voor de reacties van de geachte afgevaardigden, die ik zeer op prijs stel, ook de complimenten over de werkbezoeken. Dat wordt zeer gewaardeerd. Dat geldt natuurlijk niet alleen voor de politie, maar ook voor het Openbaar Ministerie en de mensen van het departement en het hele veld, zowel nationaal als internationaal. Dat geeft ook een goede stimulans. Wij hebben een soort gemeenschappelijke aanpak afgesproken bij de kinderporno. Er zijn altijd

verschillen, maar we proberen heel gefocust verder te gaan en we houden elkaar scherp. Dat wil ik ook nastreven bij het kinderseksstoerisme. Ik ben van plan om in een scherpe brief vlak na het zomerreces alle punten, waar ik zo nog op inga, neer te leggen en dat te combineren om te komen tot een meerjarig plan van actie, zoals wij bij kinderporno ook hebben gedaan. Een campagne werkt niet als je deze twee keer doet, zoals enkele leden ook hebben gezegd. Je moet het niet doen of je moet het meerjarig doen. We zullen in dat verband ook naar de subsidies kijken. Ik zal niets stoppen totdat ik er aanleiding voor vind. Ik zal hierop ingaan in de brief, die ik met de Kamer zal bespreken. Ik denk dat dit een waarborg is om er goed en duidelijk naar te kijken. Als er een andere financiering zou moeten komen, is mijn inzet altijd om tot een warme overdracht te komen, zodat de continuïteit is gewaarborgd, in overleg met betrokken partijen.

Ik zal niet herhalen wat er is gezegd over de capaciteit bij de politie, het OM en anderen. Ik kan wel zeggen dat dit een absolute prioriteit is van het OM. Er is schoon schip gemaakt met de oude zaken. Er is opgeruimd. Er is dus geen achterstand. Dat geldt voor de politie en voor het OM. Tegen de heer Van der Staij zeg ik dat de balans er is. Ik doe niet aan gegoochel met cijfers, want die doen er niet toe bij dit onderwerp. Het gaat om een goede balans tussen kwantiteit en kwaliteit. Een effect van zware zaken kan zijn dat de kwantiteit eronder te lijden heeft, maar dan zullen we dat transparant en goed aangeven. Die balans is er. Je moet soms juist de zware zaken opzoeken.

Laat ik vooropstellen dat de aanpak van kinderseksstoerisme lastig is en blijft. Nederland heeft dat niet alleen in de hand, maar dat betekent niet dat we niets doen. We hebben de internethotline. We hebben twee campagnes gevoerd. Het is wel van belang dat we een ander bestel hebben dan in de voorgaande jaren. Vorig jaar hebben we de aanpak van kinderseksstoerisme en van kinderporno nationaal beter georganiseerd. Alle meldingen worden centraal geregistreerd, gewogen en gestuurd. Maar we doen meer; daarover heb ik de Kamer in de laatste voortgangsbrief geïnformeerd. Om internationaal meer samen te werken zijn we inmiddels aangesloten bij de Virtual Global Taskforce, waarover de heer Oskam al sprak. We zijn ook in gesprek met ngo's om nadere samenwerking in bronlanden te verkennen. Ik zal de fenomeenbeschrijving, die in de zomer gereed is, en waarover mevrouw Berndsen en anderen hebben gesproken, betrekken in mijn brief. Op basis van de fenomeenbeschrijving zullen wij bezien wat er nog meer nodig is; hoe politie en Openbaar Ministerie hun inzet kunnen versterken en nog verder professionaliseren.

Mevrouw Helder heeft met betrekking tot kinderseksstoerisme gevraagd of verdachten al in Nederland veroordeeld hadden moeten zijn. Het uitgangspunt van het beleid is zo veel mogelijk vervolging in pleeg- en bronland. Er lopen inmiddels vijf onderzoeken op het gebied van kinderseksstoerisme. Het is niet bekend of er recidivisten onder zitten. Gelet op lopende onderzoeken kan ik daar nu nog geen uitspraken over doen.

Mevrouw Kooiman vraagt of we de campagne tegen kinderseksstoerisme jaarlijks gaan herhalen. Ik zal daarop terugkomen in mijn brief. Ik vind dat je campagnes altijd meerjarig moet doen of niet, en heel professioneel en in combinatie met andere partners, zoals de ngo's en de reisbranche. Daarom heb ik die campagne op Schiphol gestart. Ik vind niet dat daar een eind aan moet komen, laat ik het zo zeggen, maar ik zal in de brief aangeven hoe precies.

Wat is de aard van de campagnes op het gebied van kinderseksstoerisme? Werken deze? Dat waren vragen van de heer Van Laar en de heer Oskam. De primaire doelstelling is om bewijsvoering te creëren, ook blijvend. De secundaire doelstelling is om burgers ertoe te bewegen om kwalitatief

betere meldingen te doen, preventief dus. Het werkt wel, maar het is en-en. Alleen met campagnes komen we er niet. Daarom doen we ook meer.

Er is ook gevraagd naar de samenwerking met de ngo's. Ngo's hebben in de bronlanden van kinderseksstoerisme jarenlange ervaring met het bieden van hulp aan de kinderen die seksueel misbruikt zijn. Er zijn grote netwerken. De samenwerking ziet ook op meer informatie-uitwisseling met ngo's, binnen de wettelijk toegestane grenzen. De winst van deze samenwerking zit vooral in preventie, zeg ik nadrukkelijk. Er zullen afspraken worden gemaakt met de ngo's in hoeverre zij bij het aannamebeleid van Nederlandse en Europese medewerkers en vrijwilligers in bronlanden standaard om een internationale vog kunnen vragen. Dat kan op verschillende manieren. Ik zal hierop terugkomen in de brief.

De heer **Van Laar** (PvdA): Ngo's zijn in de bronlanden niet alleen actief bij het bieden van hulp aan slachtoffers maar ook bij de opsporing, samen met de politie. In die landen gaat dat iets anders dan in Nederland. Er wordt bewijsmateriaal verzameld. In Cambodja worden westerlingen die bekend staan als kinderseksstoeristen door Terre des Hommes gevolgd, om op die manier bewijsmateriaal te verzamelen over hun daden. Ook op dat gebied zou samenwerking meerwaarde kunnen hebben. Kan de Minister daarop ingaan in zijn brief?

Minister **Opstelten**: Ja, zonder meer. U hebt volledig gelijk. Dat neem ik ook mee in de brief.

De heer Van Laar vroeg ook of ik bereid ben om zedendelinquenten die geen tbs krijgen, te volgen. De politie werkt al aan verbetering van de monitoring van de zedendelinquenten. Het wetsvoorstel over langdurig toezicht ziet juist ook op de groep die geen tbs heeft.

Hij vroeg ook of het opleggen van een reisverbod mogelijk is. Bij de Wet voorwaardelijke veroordeling en voorwaardelijke invrijheidstelling die op 1 april 2012 is ingegaan, is het mogelijk om een reisverbod als bijzondere voorwaarde op te nemen bij een strafrechtelijke veroordeling. Het wetsvoorstel over langdurig toezicht bevat ook mogelijkheden voor het opleggen van een reisverbod en een locatieverbod.

Over de liaison officers zal ik twee toezeggingen doen. Een daarvan had ook in het AO over de politieonderwerpen kunnen worden afgesproken. Ik ben bezig met de prioriteiten op het gebied van het internationaal politiebeleid. Ik heb wel een keuze gemaakt voor enkele landen, maar bij de wijze waarop we het gaan doen, gaat het om de grootste effectiviteit en afstemming met andere liaison officers en met Buitenlandse Zaken. Er liggen absoluut geen bezuinigingsoverwegingen aan ten grondslag. Ik wil het beeld wegnemen dat Europol dit van ons overneemt. Europol kan ons werk versterken of wij kunnen versterking geven aan de inzet van Europol, laat daar geen misverstand over bestaan. Ik zal mij oriënteren met betrekking tot de situatie in Bulgarije, Roemenië en Polen, ook in verband met de vraag die de heer Van Laar heeft gesteld.

Ik kom met een aparte brief na het zomerreces over de organisatie van het internationale politiebeleid, de positie en de standplaatsen van de liaison officers en de keuzes die we daarin maken. Ik zal daar in de brief over het kinderseksstoerisme heel specifiek, gericht en ook zeer diepgaand aandacht aan schenken, want ik ben de eerste die zegt dat er relaties moeten zijn met de bronlanden. Met die landen worden in het kader van mensenhandel eigenlijk prima successen behaald en die wil ik niet weggooien.

De heer **Oskam** (CDA): Ik heb er op zich alle vertrouwen in dat de Minister dat gaat uitzoeken en daar goede keuzes in maakt, maar technisch is het wel zo dat wij vandaag de kans hebben om een motie in te dienen. De liaison in Polen is al vertrokken en een ticket ligt al bijna klaar voor die in

Roemenië. Ik wil wel wachten op de brief van de Minister, maar dan loop ik het risico dat er onvoldoende op wordt ingespeeld in de Oostblok-landen. Ik kondig nu alvast aan dat ik vanavond een motie indien die ik zal aanhouden. Ik wil u wel in de gelegenheid stellen om een brief te sturen, maar ik druk u op het hart dat het internationaal slecht valt, als we daar weggaan.

Minister **Opstelten**: Na de berichten die ik gisteren hoorde, heb ik mij daarop georiënteerd. Het is zo dat de liaison officer die nu in Boekarest zit, inderdaad teruggaat. Dat is de techniek. Ik heb vastgesteld dat deze dat werk hier blijft doen. Het gaat ook om de workload die er is. Ik vraag u om mij even tijd te gunnen, met het oog op de zorgvuldigheid. Er schijnt een afspraak over te zijn. Ik neem de verantwoordelijkheid daarvoor en u kunt mij daarop aanspreken. Ik sluit niet uit dat we even kijken naar de effectiviteit van verschillende liaison officers. In een samenwerkend Europa is het ook belangrijk dat je elkaar heel makkelijk kunt bereiken. Je moet daar niet iemand houden die drie zaken te doen heeft. Dat zal u aanspreken. Als er een workload is, op een gebied met een ongelofelijk belangrijke prioriteit, vind ik het ook belangrijk dat er iemand zit. De Kamer gaat vanavond met reces, maar wij niet. Wij hebben een korte onderbreking van ons werk, maar dit wordt gewoon geregeld in de zomervakantie, want met betrekking tot deze prioriteit wil ik duidelijkheid geven aan mijn collega's in Europa en verder. Ik denk dat we dan heel zorgvuldig, zeer adequaat en inhoudelijk goed bezig zijn. Het is geen bezuiniging, dat zeg ik erbij.

Mevrouw **Berndsen-Jansen** (D66): Ik hoor de Minister weer ontzettend veel woorden gebruiken en dan vraag ik mij af wat hij nu eigenlijk bedoelt. Hij spreekt over de relatie met andere landen. We weten dat er in het kader van mensenhandel meer dan genoeg workload is in landen zoals Roemenië en Bulgarije, bijvoorbeeld als je kijkt naar de verkoop van Romameisjes door hun familie, die dan hier in de mensenhandel terecht komen. Ik zou graag een toezegging van de Minister willen hebben. Ik ken de techniek. Een liaison officer van de politie mag maar een paar jaar in een land zitten en dan moet deze weg en komt er weer een ander. Dat is de techniek, dat snap ik, maar het is heel belangrijk dat er iemand zit met kennis van zaken. Ik vraag de Minister om de toezegging te doen dat er een liaison officer blijft met specifieke kennis van zaken op het gebied van mensen- en kinderhandel.

Minister **Opstelten**: Ik wil er geen woordenspel van maken, dus laat ik het zo zeggen. De liaison officer die er nu zit, gaat wel weg uit Boekarest, maar blijft met haar kennis van zaken beschikbaar om dat werk te doen. Zij komt met haar gezin naar Den Haag, maar nu ga ik wel heel particulier in op dit dossier. De scholen van de kinderen zijn geregeld. Zij gaat niet terug naar Boekarest, maar de continuïteit van de dossiers is absoluut verzekerd. In de tussentijd zal ik dit signaal van de Kamer aanpakken om de zaak te verbreden en om te bekijken hoe we hiermee om moeten gaan, niet ad hoc naar aanleiding van die of die situatie of dat en dat gesprek, maar structureel, om de beste garantie te hebben dat Nederland zijn prioriteiten kan waarmaken, met een aantal landen waarmee wij de mensenhandel aanpakken, zoals Roemenië, Bulgarije en Polen. Dat gaan we ook op het terrein van kinderseksuïerisme doen. Na de zomer zal ik de Kamer scherp informeren over mijn totale positie. In de tussentijd zal ik ervoor zorgen dat er geen verdere veranderingen plaatsvinden dan de veranderingen die nu plaatsvinden, die helaas onomkeerbaar zijn, in de persoonlijke sfeer.

Mevrouw **Berndsen-Jansen** (D66): Het gaat niet om de persoon maar om de functie. Het gaat mij om de kennis die bij zo'n functie hoort. Ik wil graag een toezegging van de Minister dat die functie ter plekke behouden blijft.

Minister **Opstelten**: Dat heb ik begrepen, maar gun mij dan even de tijd om dat goed te doen, want dit is één positie en er zijn meer posities. Er gebeurt niets wat het werk frustreert. U kent mijn inzet hierop. Ik ben geneigd om u te volgen, maar ik wil er iets breder naar kijken, want het een kan effecten hebben voor het ander. Ik wil even met wat collega's daarover spreken, bijvoorbeeld van Buitenlandse Zaken. Dan krijgt u een klip-en-klaar plan van mij, waar het in staat en waar wij het over kunnen hebben, want daar hecht ik ook aan. Wat dat betreft zijn er eigenlijk geen verschillen, maar ik wil de zaak even goed behandelen, ook met de organisatie, met enkele collega's en met die landen. Ik wil ook nog even met de ngo's overleggen over wat men wenst, omdat we het dan zo effectief mogelijk kunnen maken.

De **voorzitter**: Volgens mij is de vraag daarmee helder beantwoord.

Minister **Opstelten**: Voorzitter. De bewustwording bij de KMar en de douane houden we vast, zoals de heer Van der Staaï vroeg. Dat is heel belangrijk. Zij zijn opgeschoven. Er is regelmatig overleg tussen de KMar, Veiligheid en Justitie, politie en het Openbaar Ministerie over het kinderseksuisme. Wij betrekken de douane daar natuurlijk ook bij. Het voorbeeld van het Canadese register dat is genoemd door de heer Van Oosten, kan ook voor ons interessant zijn. Ik zal dat bezien, betrekken bij ons beleid en in de brief behandelen.

Mevrouw Helder vroeg naar het vervolg in de justitiële keten, nadat de 507 politieverdachten in 2012 zijn aangebracht bij het OM. Het is nog te vroeg om dat overzicht te geven, zoals ik al heb gezegd. De zaken zijn tot eind 2012 bij het OM ingeschreven. Een groot deel is gedaan, maar een ander deel is nog in bewerking, net aangewezen of net op zitting geweest. We moeten nog even geduld uitoefenen. Taakstraf is in beginsel uitgesloten.

Mevrouw **Helder** (PVV): Ik begrijp het antwoord van de Minister. Zou hij in de aangekondigde brief wat nadere duidelijkheid over die getallen kunnen geven?

Minister **Opstelten**: Wij hebben in november de voortgangsbrief over kinderporno. Het lijkt mij verstandiger om er dan op in te gaan. Door een aantal woordvoerders zijn vragen gesteld over grooming. We kennen allemaal de uitspraak van het hof. Ik zal de beschikking en de motivering van het hof over dit onderwerp grondig bestuderen, zoals ik al had aangekondigd. Een wetswijziging is inderdaad een mogelijkheid om de ontstane problemen bij de inzet van lokpubers op te lossen. Ik moet er ook oog voor hebben dat verandering van artikel 248e niet zodanig uitpakt dat er rechtsonzekerheid ontstaat voor meerderjarige personen die via het internet willen communiceren over seksuele activiteiten en het laten uitvoeren daarvan bij een ontmoeting in de fysieke wereld. Een zorgvuldige afweging is van belang. Daarna zal ik hierover tot een conclusie komen. In de voortgangsbrief heb ik dat goed genoeg kunnen doen. Het geeft geen zin om er nu al allerlei uitspraken over te doen, maar ik heb in ieder geval gezegd met welke inzet ik daarnaar zal kijken. Er is ook gevraagd of er meer aan voorlichting over grooming kan worden gedaan. Er wordt al veel aan gedaan door VWS en OCW. Wij werken daar goed gemeenschappelijk aan. Er zijn sites zoals Mijn Kind Online of het Partnermeldpunt en nog een aantal andere activiteiten.

Het OM heeft besloten om tegen de uitspraak van het hof over de Vereniging Martijn in cassatie te gaan. Het arrest van de Hoge Raad in deze zaak dient afgewacht te worden. Het lijkt mij niet verstandig om hierop nu al vooruit te lopen, dus dat wou ik ook niet doen.

Mevrouw Helder vraagt of chemische castratie zinvol is. Chemische castratie is een zeer zwaar middel, dat zal mevrouw Helder met mij eens zijn. Het is zeer ingrijpend voor de persoon in kwestie. Het is primair de taak en verantwoordelijkheid van de behandelend arts om hierover een beslissing te nemen. Als Minister van Veiligheid en Justitie vind ik het goed om hierbij een gepaste afstand te bewaren. Een onderzoek vanuit mijn departement lijkt mij daarom niet op zijn plaats, zoals ik al eerder heb gezegd.

Mevrouw Helder vroeg ook of ik niet overtuigd ben van de noodzaak van een verschijningsplicht van verdachten in de rechtszaal. Nee, daar ben ik niet van overtuigd geraakt. Ons rechtsbestel gaat uit van het systeem dat de verdachte daartoe niet verplicht is, maar de rechter kan in verband met een concrete zaak besluiten tot een bevel tot medebrenging. Dat algemene systeem wil ik gaarne in stand houden.

Er was nog een interessante vraag van mevrouw Kooiman over koppeling van de databases. Zij vroeg om een update van hoe het staat met de aanpak en de juridische belemmeringen. Op 1 februari 2013 zijn Nederland, Denemarken, België en Slovenië begonnen met een juridische inventarisatie, die in 2014 moet leiden tot een koppeling van de diverse nationale databases. Die inventarisatie is in volle gang en wordt eind 2013 afgerond. Bij een positief resultaat zal in 2014 daadwerkelijk worden begonnen met het mogelijk maken van een uitwisseling. Ik zal de Kamer op de hoogte houden van de voortgang hiervan.

De heer Van Laar vroeg of er wordt samengewerkt met Google en of wij daaraan kunnen bijdragen. Veel private partijen pakken al hun verantwoordelijkheid, de heer Van Laar weet dat als geen ander. Dat is heel goed. Hierbij kan men denken aan Facebook, Microsoft en Twitter. Onze communicatie is in de regel goed. Als wij via onze kanalen vragen of zij strafbaar materiaal willen verwijderen, doen zij dat ook. Waar Google zijn verantwoordelijkheid neemt om materiaal te weren van het internet, doe ik dat vanuit mijn verantwoordelijkheid met betrekking tot de opsporing en vervolging. Zo pakken wij beide de verantwoordelijkheid die ons past. De heer Van Oosten vroeg naar de stand van zaken bij de focusverschuiving en de database. Door de landelijke tactische stuur- en weeggroep wordt continu een balans gezocht tussen zware en minder zware zaken, zoals ik ook in antwoord op de heer Van der Staaij heb gezegd. Uiteraard blijven wij de noodzakelijke aandacht houden voor downloaders. Hierbij worden internationale en nationale databases gebruikt, om rechercheurs minder te belasten, materiaal sneller te kunnen herkennen en nieuwe zaken op te pakken en slachtoffers te ontzetten. Een voorbeeld hiervan is de landelijke database waarop al tien van de elf eenheden zijn aangesloten. Een ander voorbeeld is ICSE van Interpol, een database waarop tientallen landen zijn aangesloten.

Gelet op de tijd kom ik bij mijn laatste punt. De heer Van der Staaij vroeg wat we doen om recidive van kindermisbruikers te voorkomen. Mag ik dat ook specifiek en nauwkeuriger meenemen in de brief over kinderseks-toerisme, die na het zomerreces komt? We doen al veel. Er lopen verschillende trajecten in dit verband.

Ik heb de antwoorden op verzoek van de voorzitter in een zo hoog mogelijk tempo gedaan. Ik hoop dat ik de vragen in grote lijnen heb beantwoord.

Mevrouw **Berndsen-Jansen** (D66): Er is nog geen antwoord gegeven op een vraag van mij, die te maken heeft met de hulpverlening en de bejegening van kinderen of volwassenen die slachtoffer worden van mensenhandel, de aanwezigheid van specialistische hulp, traumadeskun-

digen, dat er rust en tijd gegund moet worden. Dat is al vaker gewisseld en ik weet dat de Staatssecretaris voor immigratie en asiel hierin het voortouw neemt, maar ook nu weer komt uit het rapport van Unicef en Defence for Children dat dit een heel belangrijk punt is. Ik vraag de Minister om hier vooral aandacht aan te besteden en dit een keer te gaan regelen.

Minister **Opstelten**: Sorry dat ik dat ben vergeten. Wij zullen natuurlijk op die twee rapporten reageren. Ik ben in de brief al ingegaan op de aanpak van het B9-artikel. Ik kom hier ook op terug in de brief, want ik vind hulpverlening en opvang essentieel. Daarover hebben we afspraken gemaakt en ik heb er toezeggingen over gedaan. Ik zal er zeker ook overleg over plegen met de Staatssecretaris van VWS en natuurlijk ook met Staatssecretaris Teeven van Veiligheid en Justitie, vanuit zijn verantwoordelijkheid.

De **voorzitter**: Ik zie dat de vragen in eerste termijn zijn beantwoord, maar dat er wel behoefte is aan een tweede termijn. Ik zag wat geritsel met eventuele moties. Met het oog op de tijd vraag ik om daar aandacht aan te besteden. Misschien kan de Minister daar al een korte reactie op geven, ook in verband met onze avondagenda. Laten we kijken hoe ver we kunnen komen. Ik zou de Minister wel willen vragen om de vragen van de heer Van der Staaij, als hij die heeft, als eerste te beantwoorden in tweede termijn.

Mevrouw **Helder** (PVV): Voorzitter. Ik dank de Minister voor de beantwoording van de vragen. Ik ben blij met de toezegging dat in de voortgangsbrief die in november van dit jaar komt, nader wordt ingegaan op de cijfers, oftewel die 507 verdachten. Zijn dat veroordeelden geworden en zo ja waartoe? Het is ook goed dat de Minister zegt dat zij zo veel mogelijk in pleeg- en bronland worden vervolgd. Daar heb ik een vervolgvraag op. We hebben natuurlijk uitleveringsverdragen, maar de vraag is of zij daar dan ook gedetineerd zullen worden en niet naar Nederland zullen worden overgebracht. Dat lost zich misschien in de praktijk wel op, aangezien deze Staatssecretaris gevangenen gaat sluiten, maar ik hoor hierop toch graag een antwoord. We krijgen ook nadere informatie over wat de Minister gaat doen met de lokpuber. Daar ben ik ook blij mee, maar ik mag hopen dat de Minister na zorgvuldige afweging zal oordelen dat er een wetswijziging komt, want de intentie is er wel degelijk en daar gaat het om. Dat zou ik toch zien als strafwaardig gedrag, want we moeten de kinderen beschermen. De Minister gaat niet vooruitlopen op het arrest van de Hoge Raad in de zaak Vereniging Martijn. Daar heb ik begrip voor. Waar ik geen begrip voor heb, is dat de Minister om de chemische castratie heen blijft draaien. Het is zeker een zwaar middel, dat heb ik niet ontkend, maar het is altijd nog zwaarder voor de slachtoffers van deze daders. Ik zou hun belang toch willen laten prevaleren. Nieuwe slachtoffers moeten voorkomen worden. Ik snap dat de Minister zegt dat de verantwoordelijke arts daar de beslissende stem in moet hebben. Daar heb ik begrip voor, maar ik vind het wel heel erg jammer. Hij heeft wel een onderzoek toegezegd naar het vrijwillig gebruik. Ik wil de Minister graag aan die toezegging houden. Wil hij dat onderzoek dan wel doen? Ik vind het jammer dat de Minister nog steeds niet overtuigd is van de noodzaak om ter zitting aanwezig te zijn. Ik vind principieel dat iemand die verdachte is en wordt vervolgd, ook het oordeel van de rechter dient aan te horen. De Minister zegt dat hij staat voor de rechtsstaat en voor de rechterlijke macht. Ik vind dat een verdachte die daar letterlijk tegenover staat, ook aanwezig moet zijn. Misschien kan de Minister ook nog een keer zorgvuldig overwegen of hij dat met de PVV eens is.

Mevrouw **Kooiman** (SP): Voorzitter. Het moge duidelijk zijn dat wij vandaag een heel belangrijk onderwerp bespreken. Aan deze kant van de tafel, maar ook van de kant van de Minister hoor ik veel werk. De Minister zegt dat het een lopend proces is, waar hij continu mee bezig is, ook tijdens het reces. Dat stelt mij gerust. Ik ben ook blij dat de Minister gaat kijken naar de juridische belemmeringen als het gaat om de uitwisseling van de databases op Europees niveau en om de lokpuber. Vele collega's hebben daarover hun zorgen geuit. Er is ook gesproken over goede voorlichting over grooming op internet, ook voor de ouders, dus daar ben ik tevreden over.

Ik heb nog wel een vraag over de subsidie voor het project Stop it now. Ik hoorde de Minister zeggen dat hij dit niet zomaar wil stopzetten. Ik hoor graag een duidelijke uitspraak van de Minister dat preventie ook een overheidstaak is. We geven ontzettend veel geld uit aan repressie, als het gaat om kinderporno en kinderseksstoerisme, maar voorkomen is echt beter dan genezen. Ziet de Minister hier ook een rol voor zichzelf?

Ik ben erg blij dat de Minister gaat bekijken hoe wij de samenwerking met de ngo's kunnen verbeteren, ook in samenspraak met hen. Heb ik het goed begrepen dat hij voornamelijk gaat kijken naar mogelijke informatie-uitwisseling tussen OM, politie en ngo's? Zoals de heer Van Laar zei, doen veel ngo's opsporingswerk in het buitenland, omdat de opsporingsmogelijkheden daar beperkt zijn. Zij doen daar ontzettend belangrijk werk. Het is voor de SP-fractie van groot belang om alle belemmeringen daarvoor weg te nemen.

De heer **Oskam** (CDA): Voorzitter. Ik dank de Minister voor zijn antwoorden. Fijn dat hij zo open is over de rol van de liaison en dat het geen bezuinigingsmaatregel is. Ik vertrouw de Minister ook als hij zegt te gaan kijken naar de invulling van de samenwerking door de liaisons. Wat mij betreft hoeft er ook niet in ieder land een te zijn, maar er moet in de regio wel goed geholpen worden. Ik ben het met mevrouw Berndsens eens dat er veel werk is, dat er een hoop te doen is. Het gaat niet om drie zaakjes, maar het heeft grote prioriteit. Ik moet wel zeggen dat wij het VAO vanavond willen laten doorgaan. Ik zal namens het CDA, D66, de SGP en de SP een motie indienen om de liaisons in de Oostbloklanden te houden. Dat kan kort, want ik zal meteen zeggen dat ik de motie zal aanhouden. De bedoeling is om de Minister de gelegenheid te geven om het uit te zoeken en ons na het reces een brief te sturen, maar dan houden we wel de regie. Ik heb nog één vraag over de criminaliteitsbeeldanalyses van kinderseksstoerisme. Per 1 juni zou de fenomeenbeschrijving worden opgeleverd, maar die hebben wij nog niet gezien. Hoe staat het daarmee?

De **voorzitter**: Zou u die laatste zin nog even willen herhalen?

De heer **Oskam** (CDA): Het gaat om de criminaliteitsbeeldanalyse kinderseksstoerisme. Op 1 juni werd de oplevering van de fenomeenbeschrijving verwacht, maar die hebben wij nog niet gezien. De vraag is of deze er al is. Ik hoor van mijn collega's dat deze er al is.

De **voorzitter**: Dat neemt de Minister mee in de beantwoording in tweede termijn.

De heer **Van Laar** (PvdA): Voorzitter. Ik wil graag een nadere toelichting op twee punten uit de eerste termijn. Het eerste betreft de stand van zaken bij de hulpverlening aan slachtoffers van kinderporno. Omdat de beelden permanent zijn, kunnen zij na heel veel jaren nog problemen opleveren. Hierover is eerder een toezegging gedaan. Ik hoor graag de uitkomst daarvan, of ik moet dat ook gemist hebben.

Het tweede punt betreft de problemen bij het doen van aangifte van kinderporno. Ook mijn ervaring is dat complexe zaken vaak op het lokale

bureau niet goed terechtkomen. Deze vraag betreft de aanpak van de Minister met betrekking tot het doen van aangifte van kinderporno. Ik ben erg blij met de toezegging over een meerjarenplan voor de aanpak van kinderseksstoerisme. Hopelijk wordt dat opgevat in de zin dat niet alleen de toeristen, maar alle Nederlanders die in het buitenland kinderen misbruiken, achterna worden gezeten. Ik ben ook blij over de toegezegde brief over de inzet van de liaison officer en de plaatsing daarvan. Wij zullen daarbij in ieder geval kijken naar de belangrijkste bestemmingen voor kinderseksstoerisme. Die zijn bekend, dus daar zouden liaison officers moeten zijn die dit op kunnen pakken.

Mevrouw **Berndsen-Jansen** (D66): Voorzitter. Ik dank de Minister voor zijn beantwoording. Er komt een belangrijke brief aan, waarin veel van de dingen die wij vandaag hebben besproken, terugkomen. Ik ben blij dat de Minister zegt dat hij de subsidies waarbij eraan komt dat zij worden gestopt, niet zal stoppen dan nadat wij hier de kans hebben gekregen om erover te spreken. Ik heb ook gesproken over de Europese subsidies die gestopt gaan worden. Mijn vraag aan de Minister is of hij zich er in Europees verband hard voor wil maken dat dit niet plaatsvindt. Dit is een Europese aangelegenheid. Dit onderwerp kent geen grenzen. Dan is het ook belangrijk dat men in Europa de verantwoordelijkheid neemt voor voldoende maatregelen op het gebied van preventie. Dat is nog een vraag die ik de Minister nadrukkelijk voorleg. Ik heb begrepen dat er nog voor een jaar financiering is voor Stop it now. Dan hebben we het weer een jaar gerekt, maar het zou fijn zijn als het werk dat nu goed is opgebouwd, met een driejarige financiering kan worden voortgezet.

De heer **Van der Staaij** (SGP): Voorzitter. Graag wil ik de Minister danken voor zijn beantwoording in eerste termijn. Het is goed dat een aantal onderwerpen weer eens is geagendeerd, wordt onderzocht en terugkomt in de brieven die de Minister heeft aangekondigd, zowel het netwerk van de liaison officers als het meerjarig plan van aanpak bij de bestrijding van kinderseksstoerisme. Goede zaak. Ik ga ervan uit dat voor beide brieven geldt dat de Minister contact zal hebben met de ngo's die zich bij dit onderwerp geroerd hebben, zoals Terre des Hommes en ECPAT. Hij heeft dat eigenlijk al gezegd, althans bij een van de brieven. Ik herinner mij dat een rapport in 2007 ook aanleiding was voor de Kamer om er extra aandacht aan te besteden. De expertise van die ngo's kan zo goed mogelijk worden gebruikt om die plannen vorm te geven. Tot slot sluit ik mij aan bij de vraag van mevrouw Berndsen of Nederland zich in internationaal of Europees verband wil inzetten om de financiering van het Meldpunt kinderporno in stand te houden, nu ook dat Safer Internet Programme ter discussie staat.

Voorzitter: Helder

De heer **Van Oosten** (VVD): Voorzitter. De Minister gaf in eerste termijn een op zichzelf helder antwoord over de lokpuber, maar ik proefde een zekere aarzeling in zijn beantwoording. Het wordt meegenomen in de brief, maar ik zou graag willen weten of er een positieve insteek is om die inzet ook mogelijk te maken. Misschien kan de Minister daar nog wat helderder over zijn.

Voorzitter: Van Oosten

De **voorzitter**: Ik geef de Minister het woord voor de beantwoording in tweede termijn, met het verzoek om te beginnen met de vraag die door de heer Van der Staaij is gesteld, en vervolgens de overige vragen.

Minister **Opstelten**: Voorzitter. De heer Van der Staaij heeft nog even ter bevestiging aan mij gevraagd of wij het contact met de ngo's in onze hele aanpak heel goed willen doen en willen intensiveren, als dat nodig is. Daar zal ik op terugkomen in de brief, zoals gezegd.

Mevrouw Helder vroeg of de verdachten in bronlanden worden gedetineerd. Dat is verschillend, dat moge duidelijk zijn. Het hangt af van waar verdachten zich bevinden als zij worden aangehouden, en van de mogelijkheden van de landen en hun beleid ten opzichte van ons en ons beleid ten opzichte van hen. Voor de duidelijkheid: wij leveren geen Nederlanders uit aan bijvoorbeeld Zuidoost-Azië.

Een toezegging die ik heb gedaan, eindigt niet. Ik maak niets onzichtbaar. De toezegging over het vrijwillig gebruik en de ervaring daarmee blijft staan, dus daar zal ik ook op terugkomen.

Mevrouw **Helder** (PVV): Kan de Minister bij benadering aangeven wanneer hij verwacht daarop terug te kunnen komen?

Minister **Opstelten**: Ik zal dat in november meenemen in de voortgangsbrief.

Tegen mevrouw Kooiman kan ik heel helder zeggen dat preventie natuurlijk ook mede een overheidstaak is. Ik dacht dat ik dat in eerste termijn ook had gezegd. Om die reden ondersteunen, initiëren of continueren wij van tijd tot tijd ook programma's. Mevrouw Kooiman sprak ook over de informatie-uitwisseling tussen ngo's, OM en politie. Ik denk dat wij daar ook op inzetten. Daarover mag geen misverstand bestaan.

Volgens de heer Oskam moet er kennelijk een VAO komen om te bevestigen wat ik al heb toegezegd. Ik wil het nog wel een keer specifiek toezeggen, als hij dat vraagt, maar ik wil ook zeggen dat het een initiatief van de Kamer is geweest. Ik ga het ook doen. Ik wil de Kamer daar natuurlijk wel op de een of andere manier bij betrekken, zodat men dat kan volgen, want ik heb er heel veel gevoel voor. Zouden we daar niet aan kunnen ontkomen? Het is niet mijn taak om dat te doen. Ik ben er natuurlijk vanavond. We sluiten dan achter aan de rij aan. Ik zeg dat vanuit mijn verantwoordelijkheid, maar misschien ben ik daarin te vergaand.

De **voorzitter**: Dit is bijna uitlokking. De heer Oskam krijgt even het woord om daarop te reageren.

De heer **Oskam** (CDA): Ik kan het soort toezegging doen dat de Minister ook vaak doet: ik zal het bespreken.

Minister **Opstelten**: Daar komt dus een brief over. Het is gewoon even een gevoel, sorry, dat ik het zo zeg.

Bij de hulpverlening aan slachtoffers van kinderporno is de Staatssecretaris van VWS in the lead, zoals de heer Van Laar weet. Het is onderdeel van het Actieplan kinderen veilig. Er zal over gerapporteerd worden door de Nationaal Rapporteur Mensenhandel, mevrouw Dettmeijer.

De heer Van Laar vroeg ook wat ik ga doen aan het probleem dat aangifte van kinderporno vaak te complex is om op te nemen op lokaal niveau. Dat is een herkenbaar punt. Ik ben samen met de politie bezig met het verbeteren van het aangifteproces in den brede. Daar zit bij dat we over voldoende kwaliteit beschikken om complexe aangiften aan te pakken. Dat is niet zo een-twee-drie gebeurd, dat zeg ik erbij. Dat hoeft niet altijd op lokaal niveau te blijven. Daarnaast wordt de intake van aangifte meegenomen in de ontwikkeling van het werkproces van de Nationale Politie. Ik zeg toe dat ik dit punt meeneem in de voortgangsbrief van november, want dat is natuurlijk een belangrijk punt.

Iedereen moet herkenbaar uit laten komen welke signalen hij krijgt, maar tegen de heer Van Oosten zeg ik dat ik geen aarzeling heb, maar dat het

gaat om zorgvuldigheid. Ik heb dat meteen na de bekendmaking van de uitspraak gezegd. Mijn insteek is positief, maar ik vind dat ik wel even de verdragen en de wetgeving echt goed op een rij moet krijgen, voordat ik definitief zeg wat we gaan doen.

Mevrouw **Berndsen-Jansen** (D66): Ik weet niet of de Minister het bewust doet, maar ik heb geen antwoord gekregen op mijn vraag.

Minister **Opstelten**: Nee, sorry. Ik ben te snel overgestapt, omdat ik de heer Van der Staaïj in mijn lijstje had staan, maar daar was ik al mee begonnen. U staat daarboven, om wat voor reden dan ook. Ik zal mij vanzelfsprekend inzetten voor die Europese subsidies. Onze mensen doen dat ook. Er is nog een boel te doen, moet ik zeggen. Het ziet er niet optimistisch stemmend uit. Wij moeten alles inzetten om te proberen dat overeind te houden.

De **voorzitter**: Daarmee zijn we aan het eind gekomen van de tweede termijn. Ik kijk even naar de collegas. Er is wat gewisseld over het al of niet houden van een VAO met een aan te houden motie. Daarover zou nog een kort beraad volgen. Ik weet niet of dat al tot uitsluitel heeft geleid of dat dit na het AO plaatsvindt.

De heer **Oskam** (CDA): Ik probeer het nog een keer bij de Minister. Wij willen graag een scherpere toezegging dat de liaisonfunctie vervuld blijft in Boekarest. Het gaat niet om de persoon, maar om de functie. Er moet iemand zijn die daarvoor een aanspreekpunt is.

Minister **Opstelten**: Dan doe ik nu de toezegging dat die functie daar blijft. Dat wil ik dan afspreken voor twee jaar. Ik doe de toezegging dat dit gaat gebeuren voor twee jaar en dat neem ik mee in de brief.

De heer **Oskam** (CDA): U bent nog nooit zo gul geweest.

De **voorzitter**: Daarmee wil ik deze derde termijn direct gaan sluiten, want dat staat niet in dit mooie reglement, heb ik begrepen. Ik wil eindigen met het opnoemen van de diverse toezeggingen die zijn gedaan. Dat zijn er vier volgens dit lijstje, maar u corrigeert mij maar als er iets ontbreekt. Het gaat in ieder geval om een drietal brieven.

- De Minister van Veiligheid en Justitie zal na het zomerreces met een brief aan de Kamer komen waarin een meerjarig plan van aanpak wordt gegeven inzake de bestrijding van kinderseksstoerisme. Een aantal aspecten daaruit zijn de fenomeenbeschrijving, de campagnebeschrijving, samenwerking met ngos, liaison officers, het Canadese register en de hulpverlening.
- De Minister van Veiligheid en Justitie komt na het zomerreces met een aparte brief inzake de liaison officers, waarbij het internationale politiebeleid aan de orde komt, met de liaison standplaatsen en de daarbij te maken keuzes.
- De Minister van Veiligheid en Justitie zal in november 2013 komen met een voortgangsbrief aan de Kamer inzake kinderpornografie waarin het aspect van de lokpubers aan de orde komt en daarmee ook de vrijwillige castratie en aangiftes van kinderen.

Mevrouw **Helder** (PVV): De Minister zou in die brief ook nog proberen de aantallen van die 507 verdachten nader te specificeren.

De **voorzitter**: De Minister bevestigt dat. De vierde en laatste toezegging is dat de functie in Boekarest blijft voor twee jaar.

Mevrouw **Kooiman** (SP): Voorzitter. Ik heb namens de commissie een VAO aangevraagd, maar het is misschien wel goed om te zeggen dat dit verzoek vervalst.

De **voorzitter**: Waarvoor dank, namens de griffie, om het neutraal te vermelden. Daarmee komt een einde aan dit algemeen overleg. Ik dank u voor uw aandacht en wens u allen nog een goede dag.

Sluiting 15.56 uur.